

Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet

Favrskov Kommune skal modtage indberetning om magtanvendelser foretaget på opholdssteder beliggende i kommunen.

Indberetning skal ske på det skema Favrskov Kommune har udarbejdet til formålet.

Skemaet kan ligeledes hentes på kommunens hjemmeside.

Dette notat indeholder:

- en oversigt over lovgrundlag vedrørende magtanvendelser over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet
- en uddybning af, i hvilke situationer det kan være tilladt at foretage en magtanvendelse
- en beskrivelse af den administrative procedure i forbindelse med, at der er foretaget en magtanvendelse
- en præcisering af de spørgsmål, der stilles i skemaet til indberetning af magtanvendelser.

Lederen af opholdsstedet har ansvaret for, at samtlige medarbejdere der arbejder med børnene/de unge på stedet, er bekendt med og har forstået lovgivningen vedr. magtanvendelser.

Det er ligeledes lederens ansvar at sikre, at administrativ procedure og indberetninger sker under iagttagelse af indholdet i dette notat.

Lovgrundlag

Det lovmæssige grundlag for anvendelse af magt over for børn og unge beskrives i:

- Lovbekendtgørelse nr. 979 af 01.10 2008 - Lov om social service § 123.
- Velfærdsministeriets bekendtgørelsenr. 893 af 9. juli 2007, magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for eget hjem.
([BEK nr 893 af 09/07/2007](#))

For opholdssteder for børn og unge, jf. lov om Social Service § 66, nr. 4, vil der alene kunne ske fysisk magtanvendelse efter bekendtgørelsens § 2.

Reglerne om registrering og indberetning af foretagne magtanvendelser er beskrevet i bekendtgørelsens kapitel 5.

Tilsyn, klageadgang, sanktioner m.v. er beskrevet i kapitel 6.

Postadresse:

Favrskov Kommune
Børn og Skole
Skovvej 20
8382 Hinnerup

Tlf. 8964 1010

favrskov@favrskov.dk
www.favrskov.dk

4. februar 2009

Sagsbehandler:

Hans Hvid
Tlf. 8964 3429
haki@favrskov.dk

Personlig henvendelse:

Favrskov Kommune
Børn og Skole
Danstrupvej 4, Hvorslev
8860 Ulstrup

Sagsnr.

710-2009-1100

Dokument nr.

710-2009-23121

Cpr./CVR-nr./Ejd.nr.

Hvornår kan en magtanvendelse være tilladt

Hovedreglen er, at magtanvendelse overfor anbragte unge ikke er tilladt. I konkrete tilfælde, som anført i § 2 i bekendtgørelsen, kan det godkendes at magtanvendelse er foretaget.

Fysisk magtanvendelse må kun finde sted såfremt alle pædagogiske redskaber forinden har været forsøgt.

Bekendtgørelsens bestemmelse i § 2, nr. 1 angiver, at der kan være tale om en tilladt magtanvendelse, såfremt barnets/den unges forsatte ophold i fællesskabet er uforsvarligt.

Det vil altid bero på en konkret vurdering, hvorvidt en adfærd hos barnet/den unge er af sådan en karakter, at den kan vurderes som uforsvarlig.

I vurderingen vil blive lagt til grund, at anbragte børn/unge ofte har en vis adfærdsforstyrrelse. Som udgangspunkt kan de derfor ikke straffes for det, der begrunder, at de er anbragt i et socialpædagogisk tilbud.

Det må afhænge af en konkret vurdering, om en adfærd er så alvorlig, at det er så forstyrrende for de andre i fællesskabet, at de ikke kan opholde sig der.

Eksempelvis vil følgende situationer ikke i sig selv kunne begrunde at et fortsat ophold i fællesskabet vil være uforsvarligt, eller kunne begrunde, at en situation udvikler sig til en fysisk magtanvendelse, fordi den ikke kan håndteres pædagogisk:

- barnet/den unge overtræder gældende husregler
- barnet/den unge ikke vil udføre en opgave, der eksempelvis er led i opholdet, f.eks. at lave lektier
- den unge bliver meget vred og ophidset over krav der stilles
- barnet/barnet den unge bliver meget aggressiv og voldsom, hvor en helbredsmæssig diagnose, som f.eks. ADHD kan forklare adfærden. Der bør være taget højde for en sådan adfærd i den pædagogiske indsats.

Fysisk magtanvendelse må ikke anvendes forbyggende, f.eks. fordi barnet/den unge tidligere har udvist en voldsom og truende adfærd.

Bekendtgørelsens § 2, nr. 2 angiver, at en magtanvendelse alene må komme på tale, såfremt det vurderes, at manglende indgriben vil medføre, at der konkret sker skade på barnet/den unge eller en anden person der tilstede.

En indgriben med denne begrundelse skal nøje beskrives.

Såfremt barnet/den unge eksempelvis rømmer fra institutionen/opholdsstedet, er dette ikke nødvendigvis ensbetydende med, at vedkomne er på vej til at gøre skade på sig selv eller andre og derfor skal forhindres deri.

Ved en rømning skal anbringelseskommunen underrettes, ligesom opholdsstedet kan få foretaget en efterlysning igennem politiet.

Såfremt der er tale om, at barnet/den unge er anbragt efter bestemmelserne i lov om Social Service § 123 (anbringelse uden for hjemmet, uden samtykke), kan politiet

foranledige, at barnet/den unge bringes tilbage til opholdsstedet, efter anmodning fra anbringelseskommunen.

Ifølge bekendtgørelsens § 3, vil en magtanvendelse, som akut kan være nødvendig, være omfattet af straffelovens bestemmelser om nødværge, jf. straffelovens § 13. Det skal således kunne sandsynliggøres, at der konkret har været en fare tilstede.

At barnet/den unge har en diagnose, hvor der er risiko for, at denne bliver meget voldsom og udadrettet, kan som udgangspunkt ikke begrunde en magtanvendelse. Situationen må forebygges med pædagogiske redskaber.

Ovenstående eksempler kan ikke betragtes som udtømmende.

Administrativ procedure i forbindelse med at der er foretaget en magtanvendelse

Såfremt der er udført en magtanvendelse, skal lederen af opholdsstedet, umiddelbart efter at magtanvendelsen er foretaget, vurdere, om der har været tale om en tilladt eller en ikke-tilladt magtanvendelse.

opholdsstedet skal registrere magtanvendelsen inden 24 timer, på det af Favrskov Kommune udarbejdede indberetningsskema. Skemaet kan findes på Favrskov Kommunes hjemmeside www.favrskov.dk

Vedr. form og indholdsmæssige krav til indberetningen, henvises til nedenstående afsnit om indberetningsskemaet.

Såfremt magtanvendelsen, jf. bekendtgørelsens § 2, vurderes at være en tilladt magtanvendelse, skal opholdsstedet senest ved månedens udgang indsende indberetningsskemaet til Favrskov Kommune.

Såfremt magtanvendelsen, jf. bekendtgørelsens § 2, vurderes som en ikke-tilladt magtanvendelse, skal der senest efter 3 dage indsendes indberetningsskema til Favrskov Kommune.

Proceduren som er beskrevet i bekendtgørelsens § 28, stk. 1 – 9 skal følges.

Der skal straks sendes en kopi af indberetningsskemaet til barnets/den unges opholdskommune.

Efter at Favrskov Kommune har modtaget indberetning om den foretagne magtanvendelse, vurderes om der er tale om en tilladt magtanvendelse. Der kan om nødvendigt indhentes yderlige oplysninger fra opholdsstedet.

Såfremt Favrskov Kommune vurderer, at der har været tale om en tilladt magtanvendelse, vil indberetningen blive journaliseret, og der vil ikke ske yderligere tilbagemelding til opholdsstedet.

Såfremt Favrskov Kommune vurderer, at der ikke er tale om en tilladt magtanvendelse, vil dette blive meddelt skriftligt til opholdsstedet senest 14 dage efter, at indberetningen er modtaget. Samtidig hermed vil lederen blive indkaldt til en samtale.

I tilfælde af, at det vurderes, at der er tale om en ikke-tilladt magtanvendelse, vil Favrskov Kommune træffe afgørelse om de driftsmæssige konsekvenser for opholdsstedet, senest 6 uger efter at indberetningen er modtaget, jf. Bekendtgørelsen § 28, stk. 10.

Bekendtgørelsens formulering om, at tilsynskommunen senest 6 uger efter indberetningen om ikke tilladt magtanvendelse skal træffe afgørelse om de driftsmæssige konsekvenser for opholdsstedet, kan være grundlag for at Favrskov Kommune tager opholdsstedets godkendelsesgrundlag op til en fornyet vurdering.

Favrskov Kommunes vil tage udgangspunkt i en konkret vurdering af forholdene, når der skal træffes beslutning om hvilke konsekvenser den ikke tilladte magtanvendelse skal have. Opholdsstedets håndtering af sagen og tiltag til at forebygge lignende fremtidige situationer / magtanvendelser vil indgå i vurderingen.

Indberetningsskema

Fysisk magtanvendelse skal snarest muligt og senest 24 timer efter indgrebet registreres på det af Favrskov kommune dertil udarbejdede skema. Med hensyn til indsendelse af skemaet henvises til ovenstående afsnit om administrativ procedure i forbindelse med at der er foretaget en magtanvendelse samt Velfærdsministeriets bekendtgørelse nr. 893 af 9. juli 2007, §§ 26 og 28.

Ved beskrivelse af det foretagne indgreb overfor barnet/den unge er det vigtigt, at der foreligger en beskrivelse af situationen før indgrebet, under indgrebet og efter indgrebet.

Før indgrebet

Hvilke faktorer gjorde sig gældende i situationen op til magtanvendelsen. Der skal være en konkret beskrivelse af adfærden hos såvel barnet/den unge som hos det involverede personale. Det skal samtidigt beskrives hvilke pædagogiske tiltag, der blev foretaget, for at afværge en u hensigtsmæssig adfærd hos barnet/den unge.

I beskrivelsen af forløbet op til en fysisk magtanvendelse er det således vigtigt, at der er en fyldestgørende beskrivelse af den pædagogiske indsats, der er udført for at forhindre at den unge kommer til at føle sig så trængt, at den eneste mulighed er en voldelig eller truende adfærd.

Såfremt der er tale om, at en situation er gået i baglås for barnet/den unge, fordi denne ikke har kunnet leve op til de krav, der pædagogisk er stillet vedkomne, vil det ikke kunne begrunde en fysisk magtanvendelse. Hvis kravet medfører, at barnet/den unge bliver voldsom og truende, vurderes det at være en pædagogisk opgave at forhindre, at barnet/den unge kommer i affekt.

Såfremt barnet/den unge rømmer fra stedet, må vedkomne ikke tilbageholdes med fysisk magt. Såfremt der sker en fysisk magtanvendelse for at tilbageholde barnet/den unge, eller denne efterfølges, idet det vurderes at vedkomne vil være til fare for sig selv, skal det konkret beskrives hvorfor og hvordan barnet/ den unge ville være til fare for sig selv.

I tilfælde hvor en mindreårig forlader stedet, skal politiet og den anbringende kommune straks underrettes.

Såfremt personalet skønner, at der tale om en nødværge situation, hvor adfærden hos barnet/den unge vil medføre en alvorlig skade på barnet/den unge eller på andre, der er tilstede, skal beskrivelsen som minimum indeholder følgende punkter:

- Hvorfor vurderes det, at barnets/den unges handling vil have en skadelig effekt på barnet/den unge eller på andre tilstedeværende?
- Hvordan kommer den skadelige adfærd hos barnet/den unge konkret til udtryk?
- Hvilke pædagogiske tiltag blev iværksat for undgå den skadelige adfærd hos barnet/den unge?

Under indgrebet

Indholdet i indgrebet beskrives grundigt. Hvad blev der konkret gjort? Hvordan blev det gjort? Hvem der gjorde det?

Beskrivelse af barnets/den unges reaktioner under indgrebet

Barnets/den unges tilstand og adfærd under indgrebet skal beskrives udførligt.

Efter indgrebet

Beskrivelse af, hvilken indsats der er iværksat efter indgrebet i forhold til det involverede personale og barnet/den unge.

Såfremt det er vurderet, at der er tale om en ikke tilladt magtanvendelse, skal der foreligge en beskrivelse af, hvordan lederen har fulgt op på indgrebet i forhold til medarbejderen.

Barnets/den unges oplevelse

Barnet/den unge skal altid have mulighed for at udtale sig om dennes oplevelse af indgrebet. Såfremt den unge ønsker at udtale sig til tilsynsmyndigheden og den anbringende kommune udenom opholdsstedet, skal dette være muligt.

Dette kan ske ved, at barnet/den unge får tilbudt at vedlægge deres skriftlige beskrivelse af situationen i en kuvert til tilsynsmyndigheden.